

מוחמד אדם השבוע הירוק, מנהלת בית הספר עזרה להשיג תרומות

"כבר שכחתי את התרבות שלי, והתרגלתי לישראלית"

סיפור חייו של מוחמד אדם, גיבור הסרט זוכה האוסקר "Strangers No More", וכיום תלמיד בכפר הירוק. מונולוג

מאת נטלי איתן | צילומים עזרא לוי

ההקט. אחרי חוכיה של הסרט התיעורי "Strangers No More" בפרס האוסקר לסרט התיעורי הקצר, ערכו בבית הספר ביאליקירוגוון, שאוחרו היעד הסרט, טקס מוחמד אדם, פליט בן 19 מדרפיה, גיבור הסרט והדמות המרכזית בו, סירב בתחילה לעי לוח לבמה. "לבית הספר הגיעו נציגים ממוסד החינוך ומעורבות תל אביב יפו, ועוד המון אנשים", הוא משחזר שבועיים אחרי, "אבל אני, שלא רגיל לעמוד מול קהל, אמרתי למנהלת שאני מצב שאני לא אעמוד על במה. לא רציתי לספר לקהל מה עבר עלי". הסרט, שמועד את פעילות בית הספר בתל אביב, עוקב אחר שלושה תלמידי מדרס, ובהם מוחמד, ומאבקם להסתגל לחיים בארץ ולהשתלב בה. בסופו של דבר עלה מוחמד לבמה, לאחר שניאות להפצרותיה של המנהלת, שביקשה את כתיבתה אישית.

ההילה. מוחמד אדם נמלט מדרפיה כשהיה בן 13. לאחר שמלי חמת הרמים הגיעה לכפר שבו התגורר עם משפחתו, בלילה אחד נורא שאותו לא ישכח לעולם. "עד אז חיינו חיים טובים בכפר, חרנו שלושת האחים שלי ואני. לילה אחד בארבע בבוקר, התעורר רגנו לקול ירייה. יצאנו החוצה ומתוך אינסטינקט קמנו לברוח, כל אחד חשב קודם כל על עצמו. הבנו שיש חיילים בכפר שזורים לכל עבר. אני ישנתי בחדר עם אבא שלי, ואמא שלי עם האחים הקטנים. אבא שלי החליט ללכת לקחת את סבתא שלי, אמא שלי אמי, שהיתה חולה. באותו רגע חייל הגיע למקום וירה בשניהם. ראיתי את זה בעיניים שלי. אני החלטתי להעמיד פני מדי לני סות להציל את חיי. לא ידעתי לאן ללכת אז נשכחתי על הרצפה בתקווה שהחיילים ילכו משם. אחרי כמה זמן היה שקט, החיילים כבר נהלו. קמתי משם, והתבררתי עם אנשים שנמלטו להרים. הרבה זמן היה קשה לי להירדם. עד היום זה תורא אלי בחלום, וגם בימים. אני לוקח את החיכוכים מה איתי לכל מקום".

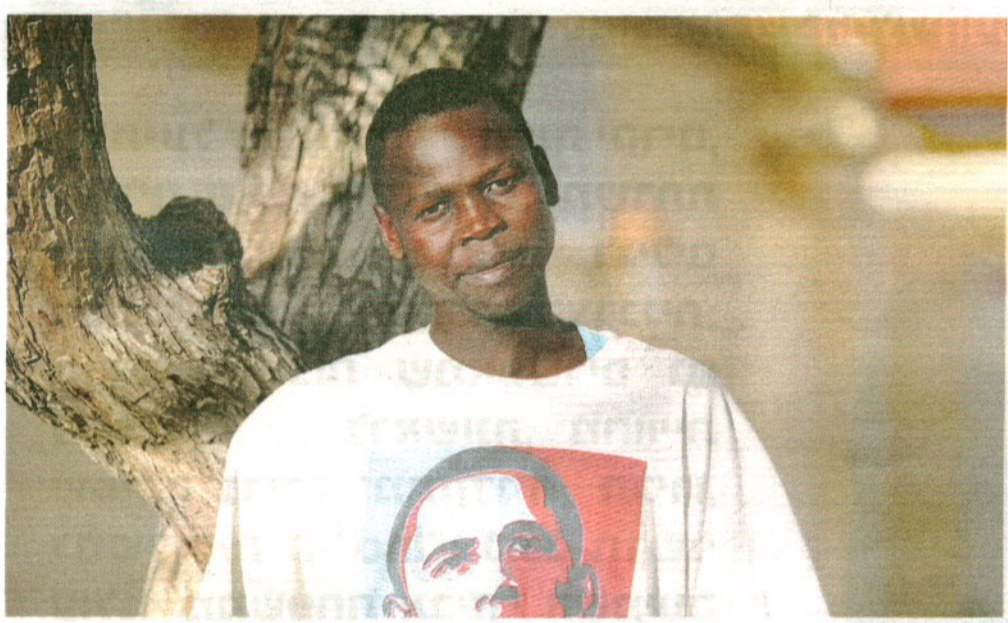
הבריחה. מוחמד המשיך משם יחד עם קבוצת אנשים מהכפר עד לעיר הבריה של סוריה, וחי. "לא לקחתי איתי שום דבר, אפילו לא נעליים, אבל היו אנשים טובים שהכרתי שעזרו לי כשהגעתי לעיר הבריה חרשום התיישבתי בכפר הכבישי, ותמאום הבנתי שאני לבר, לא יודע את השפה המקומית, והתחלתי פשוט לבכות. הגיע מישוה שנתעניין בי, אשך מאוחר יותר התברר שהוא היה שוטר מקומי. הוא גישו אותי לתחנה המשטרה. במשטרה אמרו לי לספר מה היה בכפר, ואני שיתנו לי מכות. שאלו על המדרסים, מי נתון להם את הכי

סך. אחרי שבוע במעצר שבו קיבלתי מכות, שיחררו אותי ואמרו לי להגיע פעמיים בשבוע להגיד מה עובר עלי ושאסור לי לספר לאף אחד מה קרה בדרפיה. אחרי זה הלכתי ברחוב, הגיעה אשה שראתה אותי מלוכלך ומסכן, וניסתה לדבר איתי. אחרי שלא הצלחנו להבין אחרי את השני, היא הביאה אשה שדיברה את השפה שלי, והיא לקחה אותי לבית שלה".

מצרים. "לא סיפרתי לה לא מה עבר עלי כי המשטרה איימה עלי, אבל אחרי שבועיים המשטרה פירסמה בעיתונים ובטלוויזיה שאני נעדר, ומישוה שמע את זה ואמר לאשה שאם תפסו אותי בבית שלה או תהיה בעיה. הם אמרו שכדאי לשלוח אותי למקום אחר. למצרים הגעתי באונייה, אחרי שהמשטרה שעזרה לי נתנה לי כסף לנסיעה ושלתה אותי. נסעתי על אונייה במשך 24 שעות עד שהגענו. כשהגעתי למצרים לא ידעתי לאן ללכת, או החלטתי ללכת למסגה, כי ידעתי שהרפורים הולכים ביום שישי להתפטר, שם, וקיוויתי שאולי אמצא שם מישוה שאני מכיר שיעזור לי. בלילה הלכתי לישון שם, ובבוקר, כשאנשים התחילו להתפלל, מצאתי אנשים שמדברים בשפה שלי והם הזמינו אותי אליהם הביתה. אחר כך הצלחתי להגיע לאחד השכנים שלי מהכפר שהייתו משחק עם האחים הקטנים שלו כילה הוא אמר לי אני אהיה כמו אחי הגי דול. שלוש שנים וחצי גורתי ברייה עם עור שלושה פליטים. המצב בקהיר לא היה כל כך טוב, כי קודם כל הם הערבי לא אוהב אותנו, הדרפורים, וגם לא יכולתי ללמוד שם. חברים שנסעו לישראל מסרו שטוב פה יותר, וגם אני רציתי לנסוע. האדם שהכרתי והסכים לעזור, נתן לי כסף, ואיחל לי בהצלחה".

המעבר. "המסע ארך יום אחד. בהתחלה איש אחד בא ולקח אותנו למקום המגורים של הברואים בין גבול ישראל ומצרים, שם חיכינו עד ארבע בבוקר, והסתגנו דרך הגבול. זה היה די מפחיד, כי היה הפחד שהחיילים המצרים, שלא רוצים שאנשים יגיעו לארץ, יתפסו אותך ויכניסו אותך לכלא לכמה שנים. במקרה הרע הם ישלחו אותך בחורה לסוריה ושם יתרגו אותך. חוץ מזה, היה הפחד שיידרו בנו, כי היו מקרים שידרו באנשים. אבל אני פשוט החלטתי לקחת את הסיכון, ולא אני לעצמי שגם ככה החיים שלי במצרים היו גרועים, ולא היה טוב, אז לא היה לי אכפת".

המשך בעמוד הבא

המשך מהעמוד הקודם

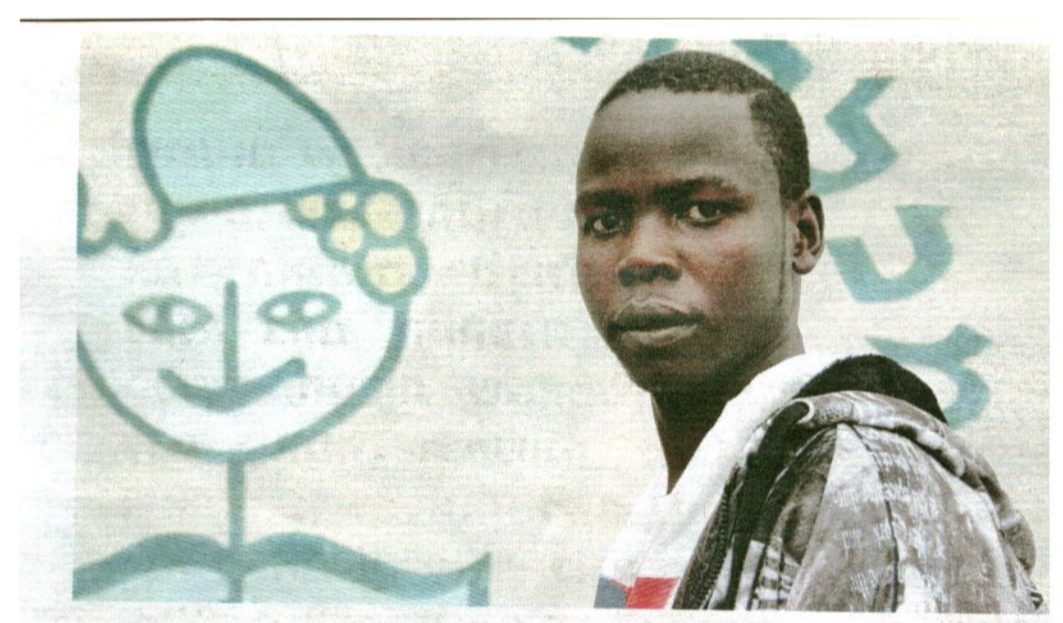
מה שהוא אומר בטלוויזיה ובעיתון. אני מקווה שהסרט הזה יעזור לילדים שרוצים לגרש".

הכפר הירוק. "בכיתה י"ב הגיעו אנשים ממכללת הכפר הירוק שסיפרו על המקצועות ועל הלימודים בכפר. אהבתי את הרעיון שאפשר להתחיל ללמוד מקצוע. אמרתי שאני רוצה להי תחיל ללמוד הנדסת מכונות. מנהלת בית הספר עזרה להשיג תרומות לשכר הלימוד שלי. אני לא יודע מי תרם, אבל אני מו דרה לו מאוד".

בורים. "כבר שכחתי את התרבות שלי, והתרגלתי לישראלית. אני נהנה מתוכנה, פורים ופסח, ללכת לטיילת עם חברים ולא כל שווארמה. אבל יש דבר שכן מקשר אותי לבית, זה האוכל. כל שבוע אנתנו מכינים אותה, ולפעמים הולכים למסעדה סורנית ליד התחנה המרכזית הישנה, וברגע שאני אוכל אותו אני מרגיש לרנע כאילו פתאום אני שוב בבית. כרגע אני חושב על התחפוש הבאה שלי. בפעם האחרונה התחפשתי לרתי, פשוט לקחתי את הכיפה של המורה שלי והסתובבתי איתה במשך היום".

המעמד. "לי כרגע יש אורחות ומגות, שאני צריך כל חצי שנה להאריך אותה במשך הפנים. קיבלתי אותה בזמן שאולמרט היה בממשלה, ואז הוא החליט לתת אורחות ומגות ל500 דרפורים. יש אנשים שלא קיבלו את זה, מי שהגיע מאוחר יותר, ולהם יש רק ריות עבודה ואפשר לגרש אותם".

אמא. "הצלחתי לרבר עם אמא, כמה שנים אחרי המלחמה, בו כות חבר שמסע על מישוה שראה אותה. היום היא חיה בסוריה עם האחים שלי, ובשיחה הראשונה שלנו לא הצלחנו לרבר מרוב שהיא בכתה. היא שאלה אם אני יכול לחזור, אבל אמרתי לה שמצבי בא רץ טוב, ושכדע אני בונה לי עתיד כדי שאוכל לחזור לעזור לה ולאחים שלי".

המשך מהעמוד הקודם

ישראל. "כשהגענו לארץ, קודם כל נתנו לנו עזרה ראשונה. טיפלו באנשים שנשטרו או נפגעו, נתנו נעליים למי שהיה יחף. למחרת העלו אותנו על אוטובוס חיילים גדול, וזרקו אותנו לכביש ביש בין באר שבע לאילת בתום של 30 ומשוה מעלות. אמרו לנו 'תסתדרו'. היה מצב ממש לא נעים. היינו קבוצה של 44 איש, ופי שוט ישבנו שם, מיובשים. היו אנשים שעברו ונתנו לנו שישית מים, עד שכבחו באדם ואמר לנו 'בווא, אל תעמדו בשמש', ואמר שיתקשר לאו"ם. הוא אמר שהאוי"ם לא יכול לעזור, ואחר כך הוא אמר שיש לו נשכילנו עבודה וחילק חלק מאיתנו לאילת וחלק לתל אביב. אני נשלחתי לתל אביב, לרית שני חודשים שבה גרנו עשרה פליטים בחדר, במצב קשה. לא הייתה ספה או מיטה, ישנו על הרצפה. אחרי שבועיים הוא סירד לנו ויות עבודת של שלו ש הדרשים, ופידר אותנו למסעדות ולמלונות. אחרי שלחו למלון כפר המכביה, שם עבדתי בחור מנקוה. עבדתי חודשיים ואחרי זה הגיעתי למצב שאמרתי אין מצב שאני לא לומה, ואחר כך הכרתי שני חברה מדרפיה שלמדו בחיפה בימינו אורח, ואמרו 'אנתנו נסדר לך ללמוד'. אחרי זה הם דיברו עם אנשים שראגו שאני אגיע לבית הספר ביאליקירוגוון".

בית הספר. ביאליקירוגוון וכה לכבוד לאחר שהפך נושא לסרט ורוקמנטרי שקטף כאמור את פרס האוסקר. הוא התפרסם בזכות מספר הפליטים הגבוה שלו מדרים בו מארצות שונות, וכך שחף פערי השפה והקשיים, מצליח להעמיד בוגרים שמסיימים לימודיהם בהצלחה. מוחמד מספר: "בהתחלה הלימודים לא היו קלים, כי לא דיברתי את השפה והייתי צריך להתחיל מההתחלה. הייתי יושב וחולם חלומות בשיעורים, ולא התחברתי. הרגשתי שונה מכל החילדים. אבל היתה בחורה, ענבה, שראתה את המצב שלי, ועזרה לי בשיעורי הבית, וגם בכסף לאוטובוס. ראגה לי כמו משפחה. עד היום היא מתקשרת פעמיים בשבוע לשאול מה קורה איתי".

הסרט. "אני לא ידעתי שרוצים לצלם סרט. זה היה בשנים 2009-2010. אני למדתי כרגיל בבית הספר, ויום אחד ניגשו אלי האנשים האלה וביקשו לראיין אותי. אמרתי להם שאין מצב, אבל מנהלת בית הספר שיכנעה אותי. לא יכולתי לספר להם הכל, כי זה היה קשה להיכר בטראומות. אבל כל פעם הם צילמו קצת, מדי שבוע ושבוועיים, ואחרי זה נסעו שוב לחו"ל. אחרי כמה חודשים כבר היה לי קל יותר לרבר איתם, ויכולתי לשבת יותר מעשר דקות בצוף. אני שמח שהסרט הזה מציג את בית הספר ואת ארץ ישראל בצורה טובה. אבל אני לא מצטער שלא נסעתי. אני לא התרגלתי לכל הרעש הזה, וזה גם לא מעניין אותי. יש אנשים שעברו את השואה, ועד היום אין להם את האומץ לספר את מה שעבר עליהם. גם אני מעדיף לא לספר את זה מול קהל ענק".

העולם. "בעולם יש גזענות וצביעות. במלחמת ישראל לב נון העולם התגייס כדי לעזור אותה, גם במלחמה נגד גיאורגיה, אבל בדרפור כני ערש שנים יש מלחמה ואף אחד לא הולך לעצור את זה. לא רואים בנו בני אדם. אין לי מילים קשות על הממשלה, חוץ מעל אלי ישי, שמלכלך עלינו ומאיים שישלח אותנו בחורה. אני מרגיש ישראלי, ומפריע לי כשאני קורא על